

Под терет

Бојна гађања не смеју бити преседан, него редовна, годишња активност. Нови ракетни систем ПВО веома је потребан Војсци Србије, али до набавке новог постојећи се модернизују. Колективни дух и правилан однос према дужностима, уз обуку која се темељи на искуствима, рецепт су успеха. То су неке од порука из разговора са људима који воде јединицу уписану у историју противваздуховне одбране.

Моменти суочавања с прошлошћу у 250. ракетној бригади ПВО

увек имају предзнаке туге и поноса. Орден народног хероја на војној застави јединице подсећа на подвиг, али и на 28 живота који су отишли у неповрат као трајни залог слободног неба над Србијом. Данас, 11 година касније, Двестапедесета носи тај својеврсни терет, обавезу и завет.

Једанаест година, од злосрећне 1999, ниједна ракета „неве“ или „куба“ није полетела према небу. На измаку лета, ракеташа 250. бригаде лансирани су девет ракета и погодили свих девет циљева изнад пучине Црног мора, на полигону „Шабла“ у Бугарској. У неколико минута, колико је гађање трајало, сви припадници Бригаде, од команданта до послужиоца, поново су проживљавали хиљаде сати рада и обуке док су ишчекивали „сусрет“ ракете и мете.

Знали су да колеге из бугарске војске у њима виде људе који су се 78 дана супротстављали до тада важећој логици савременог ратовања. Знали су да ће истог сата резултат тог гађања бити познат и у Бриселу и у Београду. Знали су да успех нема алтернативу и да јединица мора оправдати име.

Добро није довољно

Колико је било тешко остати војнички прибран и уздржан на осматрачници, пред премијером Бугарске и војним врхом те земље, после команде „уништи“ коју је издао јединицама, зна једино бригадни генерал др Миодраг Гордић.

– Све ове године припадници 250. ракетне бригаде обучавали су се и увежбавали, чекајући прилику да коначно изврше бојно гађање. Све те радње и поступке наше борбене послуге на ракетним системима провежбале су небројено пута, али без тог завршног корака обука једноставно није потпуна. Онда се у тих неколико секунди суочите са истином колико вредите. Сетите се оних који су репутацију јединице градили

Ом ордена

пре вас, осетите и част и терет који носите – каже генерал Гордић.

Према његовим речима, управо је успех у Бугарској дао елан за рад припадницима Ракетне бригаде, а резултат је, изнад свега, заслуга борбених послуга, људи који су свакодневно на ракетним системима.

– Не рачунајући дејства 1999. године, бојно гађање ракетних јединица није изведено 21 годину. На „Шабли” смо се, само пола сата пред гађање, нашли пред сазнањем да нећемо моћи да гађамо падобранске мете због лоших временских услова. Онда је одлучено да се изврши експериментално гађање на ракету „Волков”. Такво гађање бугарске колеге извеле су једном, али без успеха. Дакле, у 48 година дугој историји ракетних јединица код нас, није се догодило слично гађање. Ми смо то успели из првог пута! И то с девет ракета – истиче командант 250. ракетне бригаде и додаје да је изменом услова гађања у последњем моменту оно престало да буде вежба и приближило се реалним борбеним условима.

Али, Команда Бригаде јединствена је у оцени да бојно гађање у „Шабли” не сме бити преседан. Оперативна способност јединице, која је у сталном борбеном дежурству, у сваком тренутку спремна да брани српско небо, не сме бити тема калкулација.

– Верујемо да водећи људи система одбране разумеју значај који овакве борбене провере имају за нас. Првог дана после повратка у Србију, 250. ракетна бригада почела је припреме за наредно гађање, које ће, надамо се, бити следеће године – истиче Гордић.

Индивидуални и колективни квалитет припадника Бригаде, према тумачењу команданта, не може се равнати према просеку. Није могуће остварити ниједан значајнији напредак у организацији, обуци, иновацијама, уколико старешине јединице не поставе сами себи натпросечне стандарде.

– Став Команде је да сви наши припадници треба да се усавршавају, и у институцијама система и у цивилству. Подстичемо сваку иницијативу за самоусавршавањем, јер само широк спектар знања, укомплектованих у целину, може дати производ као што је креативно мишљење, модернизације, иновације... – наглашава Гордић. Командант подсећа да је Бригада остварила надмоћно прво место на спортском првенству Ваздухопловства и противваздухопловне одбране, али да постоји и низ аспеката у којима су њени припадници успешни и ван система одбране.

До набавке новог – модернизација старог

Потпуковник Ђорђе Затезало, помоћник команданта за подршку, наглашава да у 250. ракетној бригади постоји стална потреба да техника буде исправна.

Обележен Дан Бригаде

Припадници 250. ракетне бригаде ПВО обележили су 48. годишњицу постојања и сећање на 24. новембар 1962, када је у бившој Југославији формирана прва јединица наоружана ракетним системом ПВО. Свечаности су присуствовали и државни секретар Игор Јовичић, владика хвостански Атанасије, те представници локалне самоуправе.

нице за вођење. Уколико на некој од контрола установе да одређени подсистем није у функцији, они не напуштају радна места док га не поправе, без обзира на доба дана или временске услове. У питању јесте специфична одговорност, коју су развили сходно улози коју имају у одбрани земље. Нас су тако учили наши претходници и ми данас те исте принципе усађујемо млађим генерацијама – каже потпуковник Затезало.

Према речима капетана Милана Шилића, референта за ракетну технику, специфичност јединице огледа се и у томе што њени припадници, осим рада на системима, морају да буду обучени и у сваком тренутку спремни за превентивне и корективне поправке у случају квара.

– С времена на време догоди се квар, који захтева да се уђе у кабину, заврну рукави, развуку шеме и проблем отклони. Изазов за инжењера је још већи јер је реч о систему старом неколико деценија, па је понекад неопходно да се недостатак неког критичног дела премости креативношћу – каже Шилић.

Став Команде 250.

ракетне бригаде, како смо чули од саговорника, јесте да постоји потреба за набавком новог ракетног система. Међутим, куповина савремених ПВО система је озбиљно државно питање, о коме се говорило још деведесетих година. Да је, којим случајем, тада проблем решен, ток новије историје би извесно био другачији.

Према речима потпуковника Затезала, док менаџмент система одбране и држава не одлуче да набаве нове ракетне системе, Бригада ће се, у сарадњи с институцијама система, посветити модернизацији онога чиме располаже.

– Одређеним системима који су технолошки превазиђени, модернизацијом се додају нове тактичко-техничке карактеристике. Употребом савремених уређаја, подсистема за дигиталну обраду података, применом нових софтвера, знатно се унапређују могућности наших ракетних система. Уосталом, ниједна држава не баца ракетне системе, већ напротив, тежи да им продужи живот – објашњава Затезало.

Према његовим речима, основни недостатак наших ПВО система јесте њихова аутономност.

– Податке с радара система „нева“, на пример, нико није могао да користи сем ње саме. Сада ћемо омогућити да на основу података који осмотри радар једног система, може да гађа и батерија која је десетинама километара далеко – објашњава помоћник команданта за подршку и наглашава да се сви кораци предузимају ради стварања јединственог командно-информационог система Бригаде.

Обука утемељена на искуству

Обука у 250. ракетној бригади јесте процес који не престаје. У њу се, поред стручних знања и правила, уграђују и искуства која је јединица стекла у борбеним дејствима.

Потпуковник Сенад Муминовић, начелник Одсека за оперативне послове и обуку, био је официр за вођење када је његова јединица светској јавности ставила до знања да F-117 ипак може да падне.

– Ракетне јединице су технички род. Због тога је веома значајно да обука буде непрекидна, у континуитету. Исти људи који су у саставу борбене послуге употребљавају и у исто време одржавају ракетни систем. Обука у том случају тежи ка два правца – први је обука људства као техничара који су кадри да подесе или поправе систем, а други обука ка брзом и ефикасном начину управљања, чиме се на најбољи начин у потпуности искоришћавају карактеристике ракетних система који су, у нашем случају, објективно стари, али и даље потентни, ако се употребе на одговарајући начин – објашњава потпуковник Муминовић.

Бригадни генерал др Миодраг Гордић са припадницима 250. ракетне бригаде на полигону „Шабла“ после успешног гађања

Он каже да 250. бригада спроводи стручно-специјалистичку обуку војника АРЈ ПВД у другом периоду обуке, што ће се крајем године завршити, као и обуку професионалних војника. Бригада, такође, пружа подршку у обучавању студента завршне године Војне академије, смера АРЈ ПВД.

– Када је реч о официрима или подофицирима, знања с којима долазе из војних школа у јединицу су искључиво теоријска, те за рад у борбеним послугама још недовољна. Потпоруци који долази на обуку поседује основна знања. Таква се знања надограђују радом у јединици, а о квалитету усавршавања старају се старије колеге. Суштина јесте у континуираном преношењу знања и искустава – наводи потпуковник Муминовић.

Свака борбена послуга састоји се од руковоаца гађања, официра за вођење ракета и оператора праћења. Успех

Херојство на друму

Враћајући се из Београда у Крагујевац, после редовног задатка, возач из амбуланте у Крагујевцу десетар Срђан Вукчевић, није ни слутио да ће бити сведок саобраћајне несреће која се догодила на путу пред његовим очима. Не размишљајући, зауставио је возило с путницима које је превозио и помогао да се из уништеног возила извуку преживели, а касније асистирао у збрињавању страдалих. Присебност и пожртвованост коју је том приликом професионални војник десетар Вукчевић показао изузетан су пример спремности да се помогне људима у невољи.

задатка, али и животи послуге, зависе од уиграности тима.

– Екипа једне борбене послуге налик је кошаркашком тиму. Постоји плејмејкер који организује игру. Њега сви савршено разумеју. Када он покаже која ће акција бити разиграна, сви тачно знају, у секунди, када и шта треба да одраде – тимска игра. Ипак, хијерархија се увек зна. Субординација мора да постоји. Вежба се до те мере да се ниједна команда руковоаца гађања не доводи у сумњу, иако наши животи зависе од те команде. Ми њему максимално верујемо и не сумњамо да ће његова одлука бити исправна – наглашава капетан Момчило Милинков, официр за вођење у 2. ракетном дивизиону.

Све почиње од борбене послуге

Мајор Тиосав Јанковић командује 2. ракетним дивизионом 250. ракетне бригаде од 2008. године. Тај искусни официр за вођење прошао је све дужности у јединици и један је од ретких ракеташа који је лансирао шест ракета у борбеним условима. Једна од њих погодила је амерички ловац F-16. Једанаест година касније, његов дивизион показао је да може да понови резултат.

– Колико вредимо доказали смо када је било најпотребније и важно је напоменути да је то превасходно резултат квалитетне обуке, која се огледа у својеврсном аутоматизму. Када су секунде у питању, условни рефлекс ваљано савладаних рутинских радњи и потеза нешто је што може чинити разлику између живота и смрти – наглашава Јанковић.

Сваки члан борбене послуге на свом радном месту, односно подсистему, сматра Јанковић, мора бити довољно стручан и оспособљен како би ракетни систем у целини функционисао на исправан начин.

Исто тако, сваки припадник послуге свој део посла мора обављати савршено тачно и брзо, тако да се уклапа у рад остатка тима и да има ту пресудну карактеристику тимског играча. Провере оспособљености су честе и изводе се на свим нивоима – од батерије, дивизиона, бригаде и на крају Команде Ваздухопловства и противваздухопловне одбране. Не постоји динамичнија, технички захтевнија и изазовнија професија од професије ракеташа – каже Јанковић.

Мајор Игор Голубовић, командант ракетног дивизиона из Ниша, још као потпоручник имао је прилику да учествује у борбеним дејствима, што му је дало потребну сигурност

да, непосредно пред бојно гађање у Бугарској, преузме дужност првог човека у јединици. Он истиче да сваки напредак и сваки успех потичу од колектива.

– У кабини ракетног система сви смо, на известан начин, једнаки. Разлика међу чиновима формално постоји, али свако, од водника до пуковника или генерала, има своју улогу, која је само карика у ланцу. Уколико неко закаже, ракета неће погодити – каже мајор Голубовић.

Он објашњава и посебан однос припадника Бригаде према онима који су изгубили живот на задатку.

– То је могао бити било ко од нас. Свест да је парче пројектила могло скренути пола метра лево или десно и убити било кога нагони на поштовање колега с којима радимо. Из тог разлога, породице наших палих другова остају у породици 250. ракетне бригаде заувек – каже Голубовић. ■

Биљана МИЉИЋ
Никола ДРАЖОВИЋ

Успех је познавати посао свог командира

Глави подофицир Бригаде, заставник прве класе Зоран Цигановић, радио је, током каријере, на два ракетна система. Признаје да је искусио све што може да се доживи у ракетним јединицама.

– Дужност подофицира у ракетним јединицама захтева одржавање ракетне технике, а то су знања која се углавном стичу праксом. Да би подофицир дошао до тог нивоа потребно је познавање основа електротехнике и неколико година искуства. Главни подофицири су људи који имају доста искуства и морају да буду спремни да у одређеним ситуацијама, без размишљања, преузму место официра, па је одлика добро обученог подофицира да познаје посао свог командира – сматра заставник.